

DIDAKTIČKO-METODIČKI SADRŽAJI

PRINCIP MUZIČKOG VASPITANJA DECE PREDŠKOLSKOG UZRASTA

Didaktički principi

- ▶ Didaktički principi su opšti zahtevi, opšta orijentaciona načela ili smernice, kojih se pridržavaju i vaspitači i deca u realizaciji vaspitno-obrazovnih procesa.
- ▶ Polazeći od opštih savremenih shvatanja o didaktičkim principima, od njihovih specifičnosti i uslovima u kojima se javljaju i dalje razvijaju, kao neophodne pretpostavke uspešnog rada sa predškolskom decom, u okviru metodike muzičkog vaspitanja, ističemo sledeće principe:

Didaktički principi

1. Princip primerenosti dečjem uzrastu
2. Princip postupnosti i sistematičnosti
3. Princip očiglednosti
4. Princip svesne aktivnosti
5. Princip interesovanja i zanimljivosti
6. Princip raznovrsnosti
7. Princip doživljavanja
8. Princip individualizacije
9. Princip trajnosti.

1. Princip primerenosti dečjem uzrastu

- ▶ Predškolska ustanova vodi brigu o psiho-motornim, socio-emocionalnom i intelektualnom razvoju dečje ličnosti i zbog toga je neophodno u organizovanju aktivnosti voditi računa o uzrasnim osobinama, sposobnostima i potrebama dece omogućavanjem prilika da deca deluju slobodno, samostalno i stvaralački.
- ▶ Muzičke aktivnosti pružaju izvanredne mogućnosti da se rad planira primereno dečijem uzrastu.

2. Princip postupnosti i sistematičnosti

- ▶ Ovaj princip obavezuje vaspitača da vodi računa o izboru i redosledu novih sadržaja, što znači da se nove pesme i igre obrađuju tek kada su deca dobro usvojila prethodne sadržaje.
- ▶ U izboru programa vaspitač se pridržava proverenih pravila:
- ▶ od lakšeg ka težem, od poznatom ka nepoznatom, od bliže ka daljem, od jednostavnog ka složenijem sa postupnim i sistematskim otežavanjem zadatka.

2. Princip postupnosti i sistematičnosti

- ▶ Postupnost je posebno značajna u radu na povećanju obima dečijeg glasa, prvo birati igre na jednom tonu, zatim na intervalu senkunde, terce itd.
- ▶ Kada vaspitač bira pesme za mladu uzrasnu grupu, mora izbegavati pesme koje zahtevaju promenu dinamike (glasno-tiho), jer to deca još ne shvataju.
- ▶ Prilikom izbora muzike **za slušanje** u mladoj grupi treba imati u vidu da deci više odgovara **vokalna muzika**, zatim muzika za pojedine instrumente u srednjoj grupi, a u starijoj, deci treba omogućiti i slušanje orkestarskih kompozicija. Deca u početku najradije slušaju narodnu muziku rodnog kraja, a kasnije im treba omogućiti i slušanje umetničke muzike.
- ▶ Postupnost se primenjuje i u razvijanju osećanja za ritam.

3.Princip očiglednosti

- ▶ Ovaj princip primera ima poseban značaj. Muzičke aktivnosti sa decom zasnivaju se na upoznavanju sadržaja preko više čula , od kojih su najvažniji sluh i vid. Dete će podražavanjem vaspitača najlakše usvojiti postavljen zadatak.(ponoviti neku melodiju, ritmički motiv, tapšanje rukama, razne pokretne igre) i na taj način steći određena znanja.
- ▶ Princip očiglednosti ostvaruje se raznovrsnim sredtvima i postupcima: pevanjem, sviranjem, reprodukcijom muzike, pomoću CD –a, slušanjem i gledanjem dečjih programa na TV programu, prisustvovanjem koncertima, projekcijama pomoću grafoskopa ili posmatranjem slika i fotografija.

3.Princip očiglednosti

- ▶ Navedena sredstva i postupci omogućavaju deci da muziku dožive izvođenjem, slušanjem i gledanjem. Očigledna sredstva treba da budu estetski oblikovana, jasna, i tipična za određeni pojam. Njihova primena mora biti postupna i njihov broj ne sme biti prevelik, da se interesovanje deteta ne bi rasplinulo. Na primer, da bismo kod dece probudili interesovanje i želju da nauče pesmu o medi, kao očigledna sredstva mogu se koristiti lutka mede, slikovnica, fotografije, kostim mede šiven u vrtiću itd.
- ▶ Očigledna sredstva koja se koriste u muzičkom vaspitanju oživljavaju rad, pojačavaju interesovanje i ljubav dece za muziku, ali u primeni tih sredstava treba voditi računa da ne postanu objekat prevelikog proučavanja. Deca ne posmatraju primer da bi upoznala njegove osobine, nego ta sredstva svojom konkretnošću bude estetske osobine, koje će ih još više usmeriti ka zadatku koji treba da ostvari: tj. Što bolje naučiti pesmu, na primer.

4. Princip svesne aktivnosti

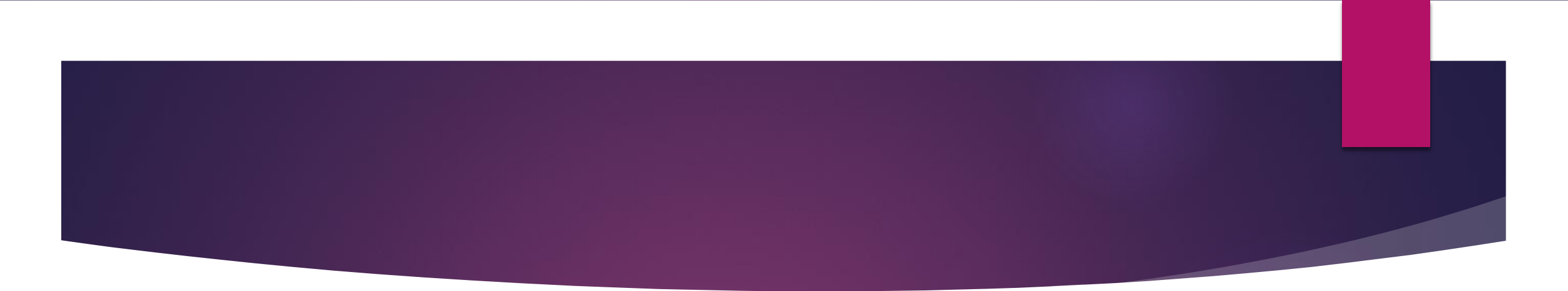
- ▶ Očekivati od predškolske dece da sve što rade, rade svesno i sa razlogom, nema uvek opravdanja. Muzičke aktivnosti pružaju najviše mogućnosti da se ta osobina počne negovati. U svim muzičkim zahtevima vaspitač izbegava strogost, a unosi raspoloženje i radost. Vremenom se zapaža dečja želja da sama, u muzičkom kutiću izvode pesme, muzičke igre i da se igraju tonovima. Poznato je da su deca veoma uporna u želji da nešto nauče i to sa zadovoljstvom pokazuju odraslima, a to su razlozi koji nam daju za pravo da kod predškolske dece negujemo svesnu aktivnost.

5. Princip interesovanja i zanimljivosti

- ▶ Da bi se dečija pažnja što duže održala, muzičke aktivnosti moraju biti zanimljive, i tako utiču na dečje emocije i samim tim i na njihovu svest. Interesovanje deteta za muzičke sadržaje neophodno je radi shvatanja doživljaja estetskih vrednosti. Vaspitač može značajno doprineti da dete zavoli muziku i da se na vreme počne intenzivnije baviti njome baviti. Rad na kulturi glasa, obrada pesme, slušanje muzike, usklađivanje pokreta sa muzikom, sviranje na dečijim instrumentima bez prethodno probuđenog interesovanja nije moguće uspešno izvoditi.

6. Princip raznovrsnosti

- ▶ Ovaj princip polazi od zadatka muzičkog vaspitanja koji u predškolskoj ustanovi ne može biti ostvaren bez raznovrsnog i praktičnog doživljaja muzike u svim njenim vidovima:
- ▶ Pevanje
- ▶ Slušanje muzike
- ▶ Sviranje
- ▶ Muzičke igre

-
- ▶ Najčešće bi se u prošlosti čule primeedbe da vaspitači od svih muzičkih aktivnosti najradije koriste pevanje I na taj način zapostavljaju ostale vidove muzičkog izražavanja.
 - ▶ Jednako korišćenje svih sadržaja muzičkih aktivnosti omogućava svakako izvesne promene u radu I svestrani uticaj na razvoj muzičkih sposobnosti kod dece, asa druge strane , upravo ta raznovrsnost u velikoj meri utiče na interesantniji I sadržajniji boravak u vrtiću.

7. Princip doživljavanja

- ▶ Dugogodišnja praksa je pokazala da je u radu sa decom od osobitog značaja povezivanje gradiva sa doživljajima (na primer, voda i njena agregatna stanja). Znanja se stiču izvođenjem muzike ali i slušanjem i na taj način se kod dece izazivaju jake emocije, pa su samim tim i znanja trajnija. Doživljaji imaju snagu unutrašnje motivacije koja pojačava volju, snagu i intelekt i samim tim i stvaralaštvo.
- ▶ Decu treba podsticati na doživljaje muzike prilikom obrade nove pesme, slušanja nove kompozicije, u igri i u plesnim aktivnostima kao nezamenljivim oblicima u jačanju psihičkih aktivnosti.

- ▶ U okviru ovih principa važno je razlikovati spontane i izazvane doživljaje.
- ▶ **Spontani doživljaji** u muzičkom vaspitanju dešavaju se izvan aktivnosti vaspitača. Najčešće na : muzičkim proslavama, priredbama, gledanju filmova, posete koncertima, doživljaji u prirodi, roditeljskom domu, na farmi itd.
- ▶ **Izazvani doživljaji** deo su nastavnog rada u vrtiću: nova pesma u izvođenju vaspitača, ili audio reprodukciji, vlastito izražajno pevanje, radost u sviranju instrumentalne ritmičke grupe, slušanju muzičkih dela, ili kolektivnom izražavanju.
- ▶ Svi ti doživljaji zajedno deluju na emocionalnu sferu dečije psihe i znanja i iskustva stečena na temelju emocionalnih doživljaja trajna su i ostaju dugo u sećanju kao najlepší trenuci predškolskog doba.

8. Princip individualizacije

- ▶ Iako se muzičke aktivnosti u predškolskoj ustanovi najčešće izvode sa celom grupom koja ima zajedničke osobine, izbor građe i metodski postupak treba da budu prilagođeni uzrasnoj grupi i psihičkom razvoju dece, jedna uzrasna grupa može predstavljati skup više ili manje izrazitih individualnosti sa različitim svojstvima i sklonostima. Zbog toga je vaspitač dužan da obrati pažnju na osobine svakog deteta ponaosob jer su im muzičke sposobnosti nejednako razvijene. U svakoj grupi ima povučene ili plašljive dece, ili su im glasovne mogućnosti ograničene.
- ▶ Stoga je zadatak vaspitača da na vreme otkrije nedostatke i da ih u individualnom radu sa mnogo pedagoškog takta i strpljenja otklanja.
- ▶ Takođe, vaspitač mora povesti individualnu pažnju prema deci sa jače izraženim muzičkim sposobnostima, dajući im zahtevnije i teže zadatke u odnosu na grupu.. Treba voditi računa da individualni rad ne bude organizovan na uštrb kolektivnog rada sa decom, već se mora posvetiti podjednaka pažnja celoj uzrasnoj grupi.

9. Princip trajnosti

- ▶ U predškolskom uzrastu treba nastojati da se aktivnosti organizuju tako da vremenom postanu dečja trajna znanja, veštine i navike. Trajnost se postiže smišljenim vežbanjem, ponavljanjem i utvrđivanjem, a zavisi od emocionalne pripreme dece, razvijenog interesovanja i intenziteta muzičkog doživljaja. Trajnost zavisi od mogućnosti primene stečenih veština i znanja u svakodnevnom životu u okviru grupnih muzičkih aktivnosti i u javnim nastupima.
- ▶ Zbog svega gore navedenog, ostvarivanje trajnosti znanja, umenja i navika treba da bude stalna briga vaspitača, uvek zasnovana na njegovom zalaganju za permanentno usavršavanje ovih procesa.